

Viivi Kynäslahti

ESG-STRATEGIAN MERKITYS RAKENNETUSSA YMPÄRISTÖSSÄ

Kandidaatintyö
Rakennetun ympäristön tiedekunta
Helmikuu 2023

TIIVISTELMÄ

Viivi Kynäslahti: ESG-strategian merkitys rakennetussa ympäristössä (The importance of ESG strategy in the built environment)

Kandidaatintyö

Tampereen yliopisto

Rakennustekniikan kandidaatin tutkinto-ohjelma

Helmikuu 2023

Pariisin ilmastopöytäkirjan solmimisen jälkeen tietoisuus kestävästä kehityksestä on lisääntynyt huomattavasti maailmanlaajuisesti ja tämän myötä sekä kuluttajien että sijoittajien vaatimukset kestävästä kehityksestä edistämiseksi ovat vaikuttaneet yritysten strategioihin ja toimintatapoihin. Aiemmin yritysten toiminnan raportointiin ei ole ollut selkeitä ohjeita siihen, miten ja kuinka kattavasti tästä on kerrottava. Euroopan komission julkaisema vastuullisuusraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), joka astui voimaan 5.1.2023, määrittää kriteerit, jotka yritysten on kyettävä täyttämään omassa raportoinnissaan. Direktiivin voimaan astumisen myötä ESG-strategia ja -raportointi tulevat pakollisiksi osiksi suurten rakennusyritysten toimintaa.

Tässä kandidaatintyössä keskitytään tarkastelemaan ESG-kriteerien mukaista rakentamista, jossa rakennetun ympäristön toimintaa tarkastellaan suhteessa ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan. Työn tavoitteena on tarkastella ESG-strategiaa ja -raportointia kiinteistö- ja rakennusalan (KIRA) näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan, miten vastuullinen toiminta on määritelty KIRA-alalla. Työssä esitellään myös ESG-strategian ja sen mukaisen raportoinnin vaikutuksia yrityksen rahoitukseen sekä yrityksen kehitykseen ja kasvuun liittyviä eri mahdollisuuksia.

Tarkastelun myötä voidaan todeta, että ESG-kriteerien huomioon ottaminen omassa yritystoiminnassa voi mahdollistaa monia yrityksen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita. Positiivisista vaikutuksista huolimatta ESG-strategian noudattamisessa ja taksonomian mukaisen rakentamisen toteutumisessa voidaan todeta olevan vielä haasteita.

Avainsanat: ESG, taksonomia, vastuullisuusraportointi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Työn tausta	1
1.2 Työn tavoitteet sekä tutkimuskysymykset.....	1
1.3 Työn tutkimusmenetelmä	2
2. TAKSONOMIARAPORTOINTI.....	3
2.1 Kestävän toiminnan määrittely KIRA-alalla.....	3
2.2 Taksonomian tekniset arviointikriteerit	4
2.3 Toimialajärjestöjen kannanotot taksonomialainsäädännöstä	5
3. ESG-STRATEGIA.....	7
3.1 ESG-strategia KIRA-alalla.....	7
3.2 ESG-strategian mahdollisuudet KIRA-alalla	9
3.3 ESG-tekijöiden vaikutus rahoituksen saamiseen.....	10
4. ESG-RAPORTOINTI KIRA-ALAN YRITYKSISSÄ	12
4.1 ESG-raportointia koskevat säädökset ja ohjeistukset	12
4.2 Ympäristövastuun kriteerit.....	12
4.3 Sosiaalisen vastuun kriteerit.....	13
4.4 Hallinnollisen vastuun kriteerit.....	14
5. JOHTOPÄÄTÖKSET	17
LÄHTEET.....	19

LYHENTEET JA MERKINNÄT

CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
EGDIP	European Green Deal –investointisuunnitelma
EPC	Energy Performance Certificate
ESG	Environmental, Social, Governance
EU	Euroopan Unioni
FIEC	European Construction Industry Federation
GRI	Global Reporting Initiative
KIRA	Kiinteistö- ja rakennusala
RAKLI	Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat
SFDR	Kestävän rahoituksen tiedonantoasetus

1. JOHDANTO

1.1 Työn tausta

Rakennusteollisuus on suurten haasteiden edessä uusien vastuulupauksien täyttämässä. Kyseisillä vastuulupauksilla tarkoitetaan suuryrityksiltä vaadittavaa raportointia vastuullisuudesta suhteessa ympäristöön, sosiaalisiin sekä hallinnollisiin tekijöihin pelkän taloudellisen selvityksen sijaan. Kestävän kehityksen toteutumisen edistämiseksi Euroopan komissio on määrännyt uudesta direktiivistä (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), joka koskee suuryritysten vastuullisuusraportointia. Näin ollen vastuullisuus- eli ESG-raportointi (environmental, social ja governance, ESG) tulee osaksi kaikkien sellaisten yritysten toimintaa, jotka täyttävät ainakin kaksi ehtoa seuraavista: vähintään 40 milj. €:n liikevaihto, vähintään 20 milj. €:n tase tai vähintään 250 työntekijää. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

ESG-strategialla on suuri merkitys liiketaloudessa. ESG-strategialla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla yritykset tarkastelevat omaa ympäristö- ja sosiaalista vastuutaan sekä hyvää hallintotapaa. Global Sustainable Investment Alliancen 2020 investointikatsauksen mukaan maailmanlaajuisesti kestävä investoinnit ylittivät jo yli 35 biljoonaa dollaria, mikä vastasi 15 prosentin kasvua kahdessa vuodessa ja 36 prosenttia kaikista sijoitetuista varoista. (RBC Global Asset Management 2021)

1.2 Työn tavoitteet sekä tutkimuskysymykset

Työn tavoitteena on lisätä ymmärrystä ESG-strategiasta, ESG-raportoinnista ja sen välillisistä ja välittömistä vaikutuksista suurten rakennusyritysten toimintaan. Työn tavoitteesta johdetut tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mitä ESG-raportoinnilla tarkoitetaan?
- Millainen vaikutus ESG-raportoinnilla on ja tulee olemaan suurten rakennusyritysten strategiaan?
- Millaisia mahdollisuuksia ESG-raportointi tarjoaa rakennusalan yrityksille?

Maailmanlaajuisesti useat kiinteistö- ja rakennusalan (KIRA) suuryritykset noudattavat ESG-raportointia ja -strategiaa omassa liiketoiminnassaan. Tässä

työssä käsitellään kuitenkin pääsääntöisesti Suomessa toimivien KIRA-alan yritysten ESG-raportointia ja -strategiaa. Tutkimus rajautuu tarkastelemaan suurten KIRA-alan vastuullisuusraportointia ja sen tuomia mahdollisia vaikutuksia yrityksen rahoitukseen, talouteen ja arvoon.

1.3 Työn tutkimusmenetelmä

Tässä kandidaatintyössä tarkastellaan ESG-kriteerien mukaista rakentamista suhteessa ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapaan. Kandidaatintyö pohjautuu Euroopan komission vastuullisuusraportointidirektiiviin tutkimiseen ja sen vaikutusten analysointiin suhteessa rakennusyriyten toimintaan.

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena kirjallisuuskatsauksena, jonka aineisto koostuu tieteellisistä artikkeleista, alan kirjallisuudesta sekä Euroopan komission suuryriyten vastuullisuusraportointia koskevasta direktiivistä. Lisäksi aineistona käytetään alalla toimivien yritysten julkaisuja ja opinnäytetöitä.

2. TAKSONOMIARAPORTOINTI

2.1 Kestävän toiminnan määrittely KIRA-alalla

Euroopan unioni on julkaissut tavoitteen olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. EU on luonut kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal). Kyseisen ohjelman osana EU on laatinut kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmän eli taksonomian, joka astui voimaan 12.7.2020. EU:n taksonomia sisältää luettelon ympäristön kannalta kestävästä taloudellisesta toiminnasta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

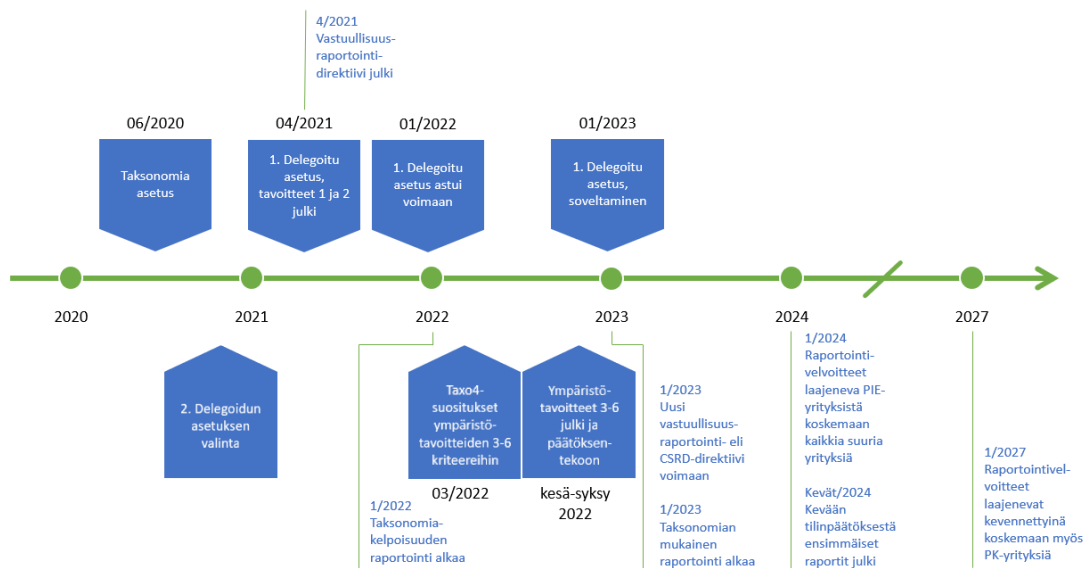
Taksonomialainsäädännön mukaan kestäväksi määritellyn liiketoiminnan tulee edistää vähintään yhtä, tai useampaa määriteltyä ympäristötavoitetta aiheuttamatta samanaikaisesti merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille. Taksonomian kuusi kestävän kehityksen mukaista tavoitetta:

- Ilmastonmuutoksen torjunta
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Kestävä veden käyttö
- Siirtymä kiertotalouteen
- Pilaantumisen ehkäiseminen
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen

Kyseisten vaatimusten täyttymistä arvioidaan teknisten arviointikriteerien avulla, jotka löytyvät komission delegoiduista asetuksista sekä liitteistä. Tekniset arviointikriteerit sisältävät *“ei merkittävää haittaa”* -kriteerit sekä *“merkittävän edistämisen”* -kriteerit. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

Kestävän liiketoiminnan tulee täyttää myös sosiaaliset toimet, jotka ovat yhteisiä kaikille ympäristötavoitteille sekä taloudellisille toiminnoille. Ympäristötavoitteiden toteutumista edistävien teknisten arviointikriteerien lisäksi on siis säädetty sosiaaliset vähimmäissuojatoimet, jotka pyrkivät toteuttamaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien periaatteiden toteutumista taloudellisessa toiminnassa. Teknisiä arviointikriteerejä ja sosiaalisia vähimmäissuojatoimia vertailtaessa huomataan, että sosiaaliset vähimmäissuojatoimet eivät sisällä numeerisia arvoja sekä niiden tulkinta on melko kontekstiriippuvaista. Tämän vuoksi arvioinnissa on syytä ottaa huomioon esimerkiksi yrityksen maantieteellinen toiminta-alue sekä yrityksen koko. (Euroopan komissio 2022)

Taksonomia-asetuksessa määritetään myös mitä tietoja organisaatioiden vaaditaan julkaisevan taksonomiaan liittyen, ja miltä yrityksiltä vaaditaan raportointivelvollisuutta. EU:n taksonomia antaa siis päättäjille, yrityksille ja sijoittajille määritelmät, joiden perusteella taloudellista toimintaa voidaan pitää ympäristön kannalta kestäväenä. Säätelyn tavoitteena on muun muassa helpottaa kestävä sijoittamista. Kaikilla EU:n taksonomian määrittämällä kestäväillä liiketoiminnoilla ei kuitenkaan välttämättä ole CSRD-direktiivin mukaisia raportointivelvoitteita. EU:n taksonomia ja CSRD-direktiivi eroavat toisistaan siten, että direktiivi määrittää kriteerit, jotka yritysten on kyettävä täyttämään omassa raportoinnissaan, kun taas taksonomia määrittää mitä liiketoimintoja voidaan pitää kestävinä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

Kuva 1. Taksonomian kehityksen ja käyttöönoton aikataulu (mukailten Green Building Council Finland 2022)

Taksonomian mukainen liiketoiminta voi toiminnassaan tukea eri ympäristötavoitteita joko suoraan tai välillisesti eli mahdollistavana toimintana. Taksonomian mukaiseksi toiminnaksi ilmastomuutoksen hillintää vastaan voidaan myös katsoa toiminta, joka on mukana taksonomiassa vain rajatun ajan edistäen ilmastomuutoksen hillitsemistä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

2.2 Taksonomian tekniset arviointikriteerit

Taksonomia-asetuksessa on määritetty erilaisia vaatimuksia teknisille arviointikriteereille. Vaatimuksissa painotetaan muun muassa yrityksen taloudellisen toiminnan vaikutusten huomioon ottamista koko yritystoiminnan elinkaaren ajan sekä teknologianeutraaliutta eli organisaatioiden ja henkilöiden vapautta valita asianmukaisin

ja heidän tarpeisiinsa parhaiten soveltuva teknologia. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

“*Ei merkittävää haittaa*”-kriteerit ovat määritelty jokaiselle ympäristötavoitteelle erikseen. Näitä kriteerejä sovelletaan eri toiminnoille, kun toiminnan on havaittu aiheuttavan riskejä sen edistämisen tavoitteen toteutumiseksi. Kriteerit viittaavat voimassa olevaan EU-lainsäädäntöön, jonka noudattaminen ei välttämättä yksistään riitä takaamaan “*ei merkittävää haittaa*”-kriteerien mukaisuutta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852) “*Merkittävän edistämisen*” -kriteereissä määritetään vaatimukset sellaiselle taloudelliselle toiminnalle, jonka nähdään edistävän merkittävästi ympäristötavoitteiden toteutumista (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852).

2.3 Toimialajärjestöjen kannanotot taksonomialainsäädännöstä

Eri toimialajärjestöt ovat ottaneet kantaa EU:n taksonomiaa koskevasta komission delegoidusta asetuksesta liittyen kestävään toimintaan. Esimerkiksi Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat (RAKLI) nosti joulukuussa 2020 lausunnossaan esille taksonomiaan liittyviä haasteita. RAKLI:n mukaan taksonomian edellyttämät toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi EU-maiden välillä eivät ole yhdenvertaisia kansallisten lainsäädäntöjen välisten erojen takia. RAKLI näkee tämän varsin ongelmallisena asiana erityisesti suomalaisten kiinteistönomistajien näkökulmasta. (Laurikainen 2020) Ennen 31.12.2020 rakennettujen rakennusten tuli täyttää kriteeri, jonka mukaan rakennuksen tulee kuulua Energy Performance Certificate (EPC) -luokan A luokitukseen. (Eduskunta 2021) EPC-luokan A taso on asetettu Suomessa erittäin korkealle, joka on myönnetty vain ainoastaan yhdelle prosentille kerrostaloista. Esimerkiksi Alankomaissa EPC-luokka A on myönnetty vastaavasti noin 16 %:lle. Kyseinen kriteeri siis sulkee käytännössä kaikki Suomessa olevat rakennukset vihreän rahoituksen ulkopuolelle. RAKLI:n mukaan tämä aiheuttaa muun muassa epäoikeudenmukaisuutta Euroopan vihreiden rahoitusmarkkinoiden keskuudessa. (Laurikainen 2020) Lopullista lainsäädäntöä (Tekniset arviointikriteerit-ilmastonmuutoksen hillintä: 7.7 Rakennusten hankinta ja omistaminen) muokattiin tältä osin RAKLI:n ehdottamaan suuntaan, jossa vaihtoehtoisesti rakennuksen on kuuluttava toiminnallisen primäärienergian kulutuksen perusteella kansalliseen parhaimpaan 15 %. (Eduskunta 2021)

Rakennusten hankinnan ja omistamisen kriteereissä ei oteta huomioon rakennusten hankintaa energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävää korjausta varten. Energiatehokkuuden parantaminen on kuitenkin useimpien suurten rakennusten

peruskorjausten keskeisimpiä tavoitteita, millä on merkittävä vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemistavoitteeseen. RAKLI:n mukaan tämä tulisi ottaa huomioon uusien rakennusten rakentamiseen verrattavissa olevana toimintana. RAKLI:n ehdotuksen mukaan rakennuksen korjaus, johon teetetään taksonomian kriteerit täyttävä peruskorjaus, katsottaisiin taksonomian mukaiseksi rakentamiseksi. (Laurikainen 2020)

Euroopan rakennusteollisuuden liitto FIEC julkaisi kannanottonsa syyskuussa 2021 taksonomian mahdollisuuksista sekä riskeistä KIRA-alalla. FIEC:in mukaan taksonomialla voidaan mahdollistaa yhteinen linjaus KIRA-alan asiakkaille sekä toimijoille siitä, miten kestävä ja vastuullinen rakentaminen määritellään. Taksonomian kuvataan tuovan myös lisää ennakoitavuutta määrittelemällä, minkälaisia palveluita kyseisen alan toimijoiden tulee jatkossa tarjota asiakkailleen.

FIEC kokee taksonomian toteuttamisessa mahdollisuuksien lisäksi myös haasteita. Näistä yhdeksi haasteeksi on määritelty taksonomian mukainen raportointi. Raportoinnin esteeksi saattaa muodostua KIRA-alan arvoketjujen kompleksisuus, tiedonpuute sekä laadullisten kriteerien täytyminen. FIEC huomauttaa kannanotossaan myös KIRA-alan yritysten mahdollisuudesta jäädä taksonomian ulkopuolelle. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi vaaraa jäädä ulos Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmasta, mikäli taksonomian mukainen raportointi ei täytä sille annettuja kriteerejä. Kannanotossa kuvataan, että taksonomian ulkopuolelle jääminen ei välttämättä aina johdu yrityksen liian vähäisistä toimista vastuullisuuden edistämiseksi vaan myös esimerkiksi erilaisten palveluntarjoajien kyvystä tuottaa vastuullisuusraportointipalveluita KIRA-alan yrityksille. (FIEC 2021)

3. ESG-STRATEGIA

3.1 ESG-strategia KIRA-alalla

ESG-strategia on syntynyt sijoittajien kasvavasta tarpeesta saada lisää tietoa sijoituskohteidensa muista kuin pelkästään taloudellisista vaikutuksista. Näillä voi olla suuri merkitys riskienhallinnan ja sijoituskohteen mahdollisen arvon nousun arvioinnissa. Enää ei riitä, että yritys ilmoittaa vastuullisuusraportissaan tavoitteensa, vaan vastuullisuustyön tuloksia tulee raportoida vertailukelpoisesti. (Skön 2022)

KIRA-alan yrityksiltä, kuin myös muiden alojen yrityksiltä, vaaditaan yhä enemmän toimia kestävän kehityksen edistämiseksi. Tästä syystä yritykset ovat kehittäneet itselleen ESG-strategian. Liiketoiminnassa strategialla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla luodaan keinot yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi (Porter 1996). ESG-strategian avulla yritykset tarkastelevat omaa ympäristö- ja sosiaalista vastuutaan sekä hyvää hallintotapaa. Tyypillisesti hallintotapa sisältää myös taloudellisen vastuun. ESG-strategiassa on keskeistä asettaa tavoitteet ja mittarit jokaiselle edellä mainitulle kestävän kehityksen teemalle sekä raportoida niiden toteutumisesta. (Dye et al. 2021)

ESG-strategian suunnittelussa on oleellista tunnistaa yrityksen ESG-riskiarvosanat. ESG-riskiarvosanat ilmoitetaan lukuarvona 0–100, jotka mittaavat yrityksen toiminnan altistumista ESG-riskeille. ESG-riskiarvosana saadaan selville, kun riskialtistumisesta vähennetään hallittu riski. Mitä suuremmat vastuullisuuteen liittyvät riskit yrityksellä on, sitä suurempi luku on. (Elite Alfred Berg 2021) Kyseiset luvut pyritään saamaan vertailukelpoiksi eri toimialoilla toimivien yritysten välille. ESG-strategiasta ja sen noudattamisesta on tullut kriittinen osa investointien arviointia ja yritysten johtamista. (Dye et al. 2021)

Pelkkä laadukkaan ESG-strategian toteuttaminen ei yksinomaan riitä vastuullisuuden mittariksi. Mikään yksittäinen ESG-riskiarvosana ei ole yksiselitteinen indikaattori. ESG-indikaattorit saattavat olla hyvin subjektiivisia perustuen analyysin laatineen henkilön kvalitatiiviseen arvoon sekä yhtiön omaan arvoon. ESG-indikaattorit ovat laadullisia mittareita, jotka kertovat miten yritys on huomionnut ESG-tekijät omassa liiketoiminnassaan. (Vuorenvirta 2022)

Euroopan komission uusi ehdotus yritysten vastuullisuusraportoinnin standardista (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) vaikuttaa voimakkaasti myös rakennusteollisuuteen. Direktiivin tarkoituksena on avata yritysten toimitusketjujen vastuullisuuskysymykset, vaikutukset sekä hallinta läpinäkyväksi raportoinnin avulla.

Vuodesta 2023 käyttöön otettavassa vastuullisuusraportoinnissa yritysten tulee raportoida omasta kestävästä kehityksestään. Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata myös tulevaisuudessa hyvät elämisen mahdollisuudet (Ympäristöministeriö 2023). Kyseinen muutos koskee pörssiyrityksiä, joilla täyttyy vähintään kaksi ehtoa seuraavista: vähintään 40 milj. €:n liikevaihto, vähintään 20 milj. €:n tase tai 250 työntekijää. Muutos ei kuitenkaan koske mikroyrityksiä. (Zumente & Lace 2022)

ESG-raportoinnissa kerrotaan yrityksen ympäristövaikutuksista (Environmental), sosiaalisista (Social) sekä taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista (Governance). *Environmental* käsittelee ympäristöön liittyviä asioita, kuten energian kulutusta ja hiilidioksidipäästöjen aiheuttamaa ilmastonmuutosta. *Social* käsittää sosiaaliset suhteet sekä käsittelee yrityksen ja instituutioiden välisiä suhteita. *Governance* puolestaan käsittelee yhtiön hallintoa ja taloudellisia vaikutuksia sekä tarkastelee sisäisten käytäntöjen lainvoimaisuutta. (Henisz et al. 2019) Kuvassa 2 on esitetty ESG-strategian eri osa-alueet ja niiden aiheisisältöä.

ENVIRONMENTAL	SOCIAL	GOVERNANCE
• Kasvihuonepäästöt • Energiatehokkuus • Jätteiden lajittelu • Vedenkulutus	• Ihmisoikeudet • Työturvallisuus • Työterveys • Tasavertaiset koulutusmahdollisuudet	• Työsopimukset • Korruption ehkäisy • Palkkataso • Lahjonnan ehkäisy

Kuva 2. ESG-strategian sisältämät toiminnot (soveltaen Henisz et al. 2019)

Rakennusteollisuudella on huomattava vaikutus ilmastoomme ja sen puhtauteen. Kiinteistö- ja rakennusala käyttävät lähes 40 % kaikesta Suomessa kulutettavasta energiasta sekä aiheuttavat yli 30 % päästöistämme. Kun liikenne lasketaan mukaan, rakennetun ympäristön osuus energian käytöstä kohoaa 60 %:iin ja näin päästöt nousevat 55 %:iin. Rakennettu ympäristömme tuottaa siis yli puolet koko Suomen päästöistä. (Rakennusteollisuus 2022a)

Rakennetun ympäristön energiatehokkuutta sekä ympäristövaikutuksia tulee arvioida sen koko elinkaaren kannalta. Esimerkiksi rakennusten teknisten ominaisuuksien tehostaminen saattaa välillä lisätä päästöjä valmistusvaiheessa, mutta sen johdosta

rakennuksen elinkaaren aikainen energiankulutus voi pienentyä huomattavasti. (Rakennusteollisuus 2022b)

Kiinteistö- ja rakennusala ovat keskeisiä kansantalouttamme kannattelevia voimavarojamme. Suomen kansallisvarallisuudesta on sidottu suuri osa rakennettuun ympäristöömme. Rakennusten, maa-alueiden sekä infran yhteenlasketun arvon arvioidaan olevan noin 565 miljardia euroa rakennusteollisuuden 13.4.2021 julkaisemassa raportissaan. Rakennusteollisuus on yhdessä kiinteistöalan ja niihin liittyvien palveluiden kanssa on Suomen suurin työllistäjä, mahdollistaen yli puolelle miljoonalle toimeentulon. (Luukkonen 2021)

3.2 ESG-strategian mahdollisuudet KIRA-alalla

ESG-raportoinnin käyttöönoton uskotaan tekevän pysyvän vaikutuksen liiketoimintaan, koska kyseinen raportointimalli on kokonaisvaltaisesti kattavampi kuin esimerkiksi pelkästään taloudellinen raportointi (Deloitte Insights 2021). ESG-strategian huomioon ottaminen mahdollistaa monia yrityksen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita. Näistä yksi on huippukasvu, eli hetki, milloin yrityksen kasvu on suurimmillaan. Vahva ESG-ymmärrys auttaa yrityksiä laajentumaan jo olemassa oleville markkinoille sekä hyödyntämään myös uusia markkina-alueita. Esimerkiksi hallintoviranomaisten luottaessa yrityksen toimijoihin on mahdollisten lisenssien ja lupien saaminen helpompaa, mikä puolestaan antaa paremmat mahdollisuudet yrityksen kasvuille. (Henisz et al. 2019) Esimerkiksi Long Beachissa Kaliforniassa yksityisen ja julkisen sektorin George Deukmejianin oikeustalon infrastruktuuriprojektissa urakoitsijat valittiin niiden ESG-ymmärryksen perusteella (Della Rocca 2017).

ESG-strategian avulla voidaan myös vähentää kustannuksia huomattavasti. Strategian tehokas toteuttaminen voi auttaa hillitsemään nousevia käyttökustannuksia, kuten esimerkiksi raaka-aine, ja materiaalikustannuksia. (Henisz et al. 2019) Tämä voi olla merkittävä säästö, sillä KIRA-alan materiaalien kustannukset ovat olleet hyvin voimakkaassa kasvussa viime vuosien aikana (Lommi 2021).

Kestävän kehityksen takaamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi merkittävin keino on panostaa rakennusten käyttövaiheen innovaatioihin, sillä suurin osa päästöistä aiheutuu nimenomaan rakennusten käytön aikaisesta energiankulutuksesta. ESG-raportointivelvoitteella uskotaan pystyvän vaikuttamaan juuri tähän kriittiseen energiankulutuksen vaiheeseen. (Rakennusteollisuus 2022b)

ESG-raportointi lisää yrityksen vastuullisuutta, jonka ansiosta yrityksellä on myös selkeä arvolutaus. Tämä voi antaa yrityksille mahdollisuuden suurempaan strategiseen vapauteen sekä vähentää erilaisia säätelypaineita. (Henisz et al. 2019)

3.3 ESG-tekijöiden vaikutus rahoituksen saamiseen

Euroopan unionin kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmän (taksonomian) tavoitteena on luoda mekanismi, jonka avulla rahan hinta tai saatavuus sidotaan suoraan siihen, miten yritys huomioi omassa liiketoiminnassaan ESG-tekijät. Investoinnin rahoitettavuus ei siis tulevaisuudessa riipu ainoastaan taloudellisista tunnusluvuista. Mitä kestävämpi investointi, sitä edullisemmin ja helpommin yrityksen voidaan olettaa saavan rahoitusta. (Euroopan komissio 2023)

Euroopan komissio hyväksyi European Green Deal -investointisuunnitelman (EGDIP) 14. Tammikuuta 2020, joka toimii Euroopan vihreän kehityksen ohjelman rahoittajana. Ohjelman tavoitteena on saada liikkeelle yksityisiä ja julkisia varoja, joiden avulla tuetaan arviolta biljoona euroa vihreitä investointeja kyseisen vuosikymmenen aikana. Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelma sisältää InvestEU-ohjelman, joka mahdollistaa Euroopan unionin resurssien kehittämisen rahoituksen ohjaamiseksi vihreisiin investointeihin. InvestEU-ohjelmasta vähintään 30 %:lla tuetaan Euroopan vihreän kehityksen tavoitteiden mukaisesti EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista tukevien investointien rahoitusta. InvestEU tukee siis kestäviä investointeja kaikilla talouden eri sektoreilla ja edistää samalla kestävien käytäntöjen vakiinnuttamista julkisten ja yksityisten sijoittajien keskuudessa. Jotta yritys tai tietty hanke voi siis saada kestävästä rahoitusta, tulee taksonomia-asetuksen velvoitteet raportoida ja selvittää. (Euroopan unioni 2022)

Mitä kestävämpi investointihanke on täyttäen samalla taksonomiakriteerit, sitä helpommin ja edullisemmin yrityksen voidaan olettaa saavan rahoitusta. Kestävyyden arvioinnissa painotetaan ilmasto- ja ympäristövaikutuksia, mutta koska tilikaudesta 2023 yrityksen on annettava tietoja, hallituksen ja johdon roolista sekä sosiaalisista vaikutuksista rahoituksen tarkastelussa tulee ottaa huomioon kaikki ESG-tekijät. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2021)

KIRA-ala on energiantuotannon, primäärysten raaka-aineiden tuotannon (kuten sementti ja teräs) sekä liikenteen ohella luokiteltu CO₂-päästöjen näkökulmasta yhdeksi merkittävimmäksi taksonomian piirissä olevaksi toimialaksi. Tästä syystä KIRA-alan yritysten liiketoiminnan sisältävät vastuullisuustoiminnot, joista ESG-raportointi

koostetaan, saattavat laadukkaasti toteutettuna edesauttaa rahoituksen saamista. (Vuorinen 2022)

Sijoitustoiminnan motiivit liittyvät usein laajaan riskienhallintaan ja hyvien sijoitustuottojen varmistamiseen. Viime vuosien aikana myös useat eri luotonmyöntäjät ovat lisänneet ESG-asioiden tarkastelun osaksi luottoluokitusprosessejaan. Luotonmyöntäjien ja sijoittajien lisäksi eri pankit teettävät yhä enemmän ESG-arviointeja asiakkaistaan osana omia prosessejaan. Tätä kautta eri luotonmyöntäjien on mahdollista saada paremmin tietoa asiakkaidensa laina- tai luototusprosesseihin mahdollisesti kohdistuvista riskeistä teettämässä ESG-analyysin avulla. (Vuorenvirta 2022) Osa pankeista käyttää MSCI ESG Universal -indeksiä ESG-analyysin tekoon, joka antaa suuremman painoarvon paremman ESG-profiilin omaaville yhtiöille (OP Ryhmä 2023). Kyseinen vertailuindeksi on lanseerattu helmikuussa vuonna 2017 (MSCI 2022).

4. ESG-RAPORTOINTI KIRA-ALAN YRITYKSISSÄ

4.1 ESG-raportointia koskevat säädökset ja ohjeistukset

Raportoinnin kohteena olevien vastuullisuustoimintojen avulla KIRA-alan yrityksillä on merkittävä asema kestävästä kehityksen edistämisessä. Aikaisemmin vastuullisuusraportointi sisälsi yrityksen itsensä merkitykselliseksi katsomia tietoja sekä kuvauksia yrityksen liiketoimintamalleista. Tilikaudesta 2023 yrityksen on annettava tietoja tavoitteista, strategiasta, hallituksen ja johdon roolista, yritykseen ja sen arvoketjuun liittyvistä haitallisista vaikutuksista. Raportin tulee siis olla linjassa EU:n taksonomia-asetuksen kanssa sekä kestävästä rahoituksen tiedonantoasetuksen (SFDR) kanssa. Vastuullisuusraportoinnin piiriin kuuluvien yritysten tulee siis sisällyttää kaikki Euroopan komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2178 liitteissä I, III, V, VII ja XI vahvistettuihin tulosindikaattoreihin liittyvät tiedot samoihin muihin kuin taloudellisiin tietoihin koskevan selvityksen osiin, jotka sisältävät nämä indikaattorit. (Euroopan komission delegoitu asetus (EU) 2021/2178)

Tietojen varmennus tulee olemaan pakollista entisen vapaaehtoisen varmennuksen sijaan. Lähtökohtaisesti yrityksen tilintarkastaja toimii jatkossa tiedon varmentajana, mikäli yritys ei ole ulkoistanut vastuullisuusraportointiaan toiselle yritykselle (Taloushallintoliitto 2022). Yritysten vastuullisuusraportoinnissa voi silti esiintyä valheellista tietoa pakollisesta varmistuksesta huolimatta. Mahdollisia epäkohtia on saatettu vähätellä, jolloin raportointiin tulee suhtautua kriittisesti. (Vuorenvirta 2022)

ESG-raportointi aloitetaan siis jokaisen raportoitavan osa-alueen tietojen ja lukujen tutkimisella, tavoitteiden asettamisella ja mittariston asettamisella. Monesti vastuullisuusraportoinnin mittaristoksi on valikoitunut Global Reporting Initiative (GRI). GRI:n luoma raportointistandardi on yksi maailman käytetyimmistä vastuullisuusraportoinnin standardeista. Kyseinen standardi luo yhtenäiset periaatteet, miten yritys raportoi vaikutuksistaan ympäristöön, ihmisiin ja talouteen. (KPMG 2020)

4.2 Ympäristövastuun kriteerit

Yrityksen ympäristövastuun tarkastelussa pitää raportoida selkeästi organisaation omasta energian kulutuksesta, energiantensiteetistään, energiankulutuksen ja kasvihuonekaasujen vähentämisestä, vaikutuksesta luonnon monimuotoisuuteen, suorista-, ja epäsuorista kasvihuonepäästöistään, ympäristöriskeistään sekä jätteiden syntymisestä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852) Kiinteistö- ja

rakennusalla merkittävät ympäristövaikutukset syntyvät energiankulutuksesta ja jätteistä. Raportoinnissa on kyettävä esittämään selkeät luvut sekä omasta että välillisestä energiankulutuksesta. Välillisellä energiankulutuksella tarkoitetaan esimerkiksi rakennusmateriaalin valmistukseen kulunutta energiamäärää. Lukujen lisäksi raportoinnissa tulee esittää myös suunnitelma energiankulutuksen pienentämisestä. Tämä asettaa haasteita etenkin KIRA-alalla, sillä alihankkijoiden ja alihankintaketjujen määrä on alalla merkittävä. Pitkät alihankintaketjut saattavat hankaloittaa esimerkiksi juuri energiankulutuksen seuraamista, sillä toimijoiden määrä saattaa olla niin suuri, että todellista energiankulutusta on hyvin vaikea raportoida tarkasti. Puolestaan jätteistä syntyvien haitallisten ympäristövaikutusten vuoksi KIRA-alan yritysten on syytä tarkastella myös omaa jätteiden lajittelua työmaatasolta lähtien ja sitä, miten jätteiden lajittelu konkreettisesti organisoidaan. (YIT 2021b)

Kaikilla KIRA-alan toimijoilla on suora tai ainakin välillinen vaikutus luontomme monimuotoisuuteen sekä ympäristöriskeihin (Kauppi 2013). Tämän vuoksi raportoinnissa tulee myös keskittyä tarkastelemaan yrityksen vaikutusta ympäristön monimuotoisuuteen, mihin KIRA-alan yritysten toiminta vaikuttaa merkittävästi. Raportoinnissaan yrityksen on kyettävä kertomaan, miten yritysstrategia varmistaa luonnon monimuotoisuuden säilymisen, sekä välttämään ympäristötuhoja. (YIT 2021b)

4.3 Sosiaalisen vastuun kriteerit

Yrityksen on tiedostettava oma vastuunsa yhteiskunnan kehittämisessä ja paremman elinympäristön rakentamisessa. Näiden lisäksi yrityksen tulee tunnistaa globaalien trendien vaikutukset kiinteistömarkkinoilla ja tarjota esimerkiksi tulevaisuuden kestäviä ja vastuullisia toimitilaratkaisuja, jotka tukevat henkilöstön hyvinvointia. Yrityksen tulee raportoida selkeästi työterveydestään, turvallisuudestaan esimerkiksi työtapaturmien määrästä ja kyettävä esittämään toimintasuunnitelman niiden ehkäisemiseksi. Näiden lisäksi tarkasteltavia teemoja ovat muun muassa lapsityövoiman käyttö, sukupuolten välinen tasa-arvo työyhteisössä sekä työsuhde-edut. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

Sosiaalisen vastuun arviointi ja siitä raportointi on usein haasteellista, sillä tätä mittaavat indikaattorit ovat monesti vaikeasti kvantifioitavissa ja myös tästä johtuen alttiita subjektiivisille tulkinnoille. Tämän takia sosiaalisen vastuun raportoinnissa on yhdisteltävä laadullisia ja määrällisiä mittareita. (Beske-Janssen et al. 2015)

Suomessa KIRA-alalla työskentelevien henkilöiden sukupuolijakauma on hyvin epäsuhtainen. Rakennusteollisuuden 28.10.2021 osaamistarveselvityksen mukaan 15,

20–24 sekä 30–34-vuotiaassa väestössä rakennusalan koulutuksen saaneiden naisten osuus oli kaikissa 8,4 % tai alle. Myös muun kuin Suomen kansalaisten osuus rakennusalan koulutuksen saaneista 15 vuotta täyttäneistä oli vain 1,7 %. (Rakennusteollisuus 2021) Sukupuolten välinen epätasaisuus nousee siis yhdeksi sosiaalisen vastuun haasteeksi KIRA-alalla suomessa. Yritysten on raportoitava miten he takaavat henkilöstönsä työhyvinvoinnin sekä tasavertaiset koulutus- että ylenemismahdollisuudet kaikille työntekijöilleen.

KIRA-alalla työtaturmien vähentäminen on myös yksi sosiaalisista haasteista, vaikka tapaturmien määrä työmaalla on vähentynyt merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. (Rakennusteollisuus 2023) KIRA-alan yrityksen on kyettävä esittämään rakennustöiden turvallisuussuunnittelu, mitä usein toteutetaan ja seurataan erilaisten turvallisuusmittausten (TR/MVR) avulla. (VNa 205/2009) Tulevaisuudessa kuitenkin pelkästään tämä ei riitä, vaan KIRA-alan yritysten on pystyttävä laajemmin raportoimaan teettämänsä työn turvallisuudesta ja sen sosiaalisista vaikutuksista työntekijöidensä hyvinvointiin. (YIT 2021b)

4.4 Hallinnollisen vastuun kriteerit

Keskeisiä KIRA-alan hallinnollisen vastuun alaisia asioita ovat esimerkiksi työ- ja urakkasopimukset, joissa varmistetaan, että työmailla ei käytetä harmaata työvoimaa tai laiminlyödä työsuojelua. Yrityksen tulee varmistua toimintansa läpinäkyvyydestä ja sen eettisyydestä sekä kyettävä raportoimaan tästä kattavasti. Yrityksen on siis kyettävä näyttämään toteen, että sen kaikki sidosryhmät kuten esimerkiksi työntekijät, toimittajat ja yhteistyökumppanit noudattavat tätä periaatetta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

KIRA-alalla yksi hallinnollisista haasteista on pimeän työvoiman ehkäisy. Vaikka pimeän työvoiman käyttö on vähentynyt KIRA-alalla, tapahtuu tätä edelleen myös Suomessa. (Vero 2020) Työturvallisuuslaissa määrätään, että jokaisen rakennustyömaalla työskentelevällä henkilöllä tulee olla esittää kuvallinen henkilötunniste, josta ilmenee henkilön nimi, veronumero, työnantaja sekä selkeä kuva henkilöstä. (Omapaja 2020) Työsuojelun vastuualueiden ulkomaalaisvalvonnan teettämissä rakennusalan tarkastuksissa havaittiin joka kolmannella tarkastuksella, jossa työnteko-oikeutta arvioitiin, havaittiin työnteko-oikeudettomia ulkomaalaisia. (Vero 2022)

Yritysten on kyettävä hallinnollisen vastuun raportoinnissaan tarkastelemaan myös omaa rooliaan lähetettyjen työntekijöiden työperäisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyssä. Eniten alttiimpia työperäiselle hyväksikäytölle ovat sellaisten maiden kansalaiset, joiden

palkkataso kotimassa on merkittävästi alhaisempi kuin Suomessa. Lähetetyt työskentelijät ovat Suomessa työskennellessään oikeutettuja yleissitovien työehtosopimuksien mukaiseen palkkaan, sekä yhdenvertaiseen kohteluun. (Finnwatch 2022)

Rakennusalalla aluehallintoviraston vuonna 2021 teettämässä ulkomaalaisvalvonnassa havaittiin puutteita noin 65 % tarkastuksista. Kyseinen osuus on yhdessä ravintola-alan kanssa suurin puutteita ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteen vähimmäisoloissa sisältävä ala. Vaikka rakennusalalla tilaajan tietoisuus vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä kuvataan olevan parempaa kuin muilla aloilla, on valvontatulosten perusteella nähtävissä, että varsinkin pitkissä alihankintaketjuissa on edelleen puutteita lain asettamissa vähimmäisvaatimusten noudattamisessa. (Vero 2022)

Hallinnollisen vastuun raportoinnissa on myös tarkasteltava yrityksen korruption ja lahjonnan vastaista suunnitelmaa ja sen toteutumista. Kuntaliiton 13.12.2022 julkaisussa rakennusala listattiin yhdeksi korruption keskeiseksi riskialueeksi. (Kuntaliitto 2022) Hallinnolliseen vastuuseen liittyy myös yrityksen taloudellinen vastuu. Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan muun muassa yrityksen vastuuta yhteiskunnalle verotuksen muodossa. Onnistuneen talouden hallinnan avulla voidaan myös kehittää yrityksen sosiaalista ja ympäristövastuuta. (Leinonen 2012)

Yrityksen taloudellista vastuuta tulee myös tarkastella hallinnollisessa raportoinnissa. Yrityksen taloudelliseen vastuuseen kuuluvat muun muassa liiketoiminnan kannattavuuden, tehokkuuden ja kilpailukyvyn varmistaminen. (Logistiikan maailma 2023) Taloudellisen vastuun raportoinnissa on oleellista tarkastella nykyisten toimintamallien mahdolliset taloudelliset riskit sekä toimivat osa-alueet. Taloudellisen vastuun tarkastelulla on merkittävä rooli yrityksen toiminnassa, sillä se ei pysty täyttämään sosiaalisen tai ympäristövastuun tavoitteitaan, mikäli yrityksen talous ei ole vakaa. Laajemmassa tarkastelussa taloudellinen vastuu luo merkittäviä ja pitkäkestoisia vaikutuksia yhteiskuntaamme. KIRA-alan yritysten tuottama vaikutus yhteiskuntaamme muodostuu pitkälti taloudellisen toiminnan tulosten eli infrastruktuurin ja kiinteistöjen kehittämisen kautta. Rakennetun ympäristön elinkaari on usein hyvin pitkä, joten taloudellisen vastuun suunnittelulla ja toteutuksella on merkittävä vaikutus yhteiskuntaamme. (YIT 2021a)

Tulevaisuudessa hallinnollisessa raportoinnissa pitää siis muun muassa kyetä näyttämään selkeä toimintasuunnitelma, miten yritys pyrkii vähentämään harmaata taloutta, korruptiota, lahjontaa sekä estämään lähetettyjen työntekijöiden työperäistä

hyväksikäyttöä. Näiden lisäksi taloudellisen vastuun arviointi on keskeinen osa hallinnollista raportointia. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852)

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Sijoittajien kuvataan olevan yhä enemmän kiinnostuneita ESG-asioista pelkän taseen sijaan. Huomioimalla ESG-asiat sijoittajat saattavat hakea yhteiskunnallista hyväksyntää sijoituksilleen tai edistää omaa arvomaailmaansa sijoitusten avulla. Sijoittajat etsivät tietoa, joka auttaa heitä tunnistamaan yritykset, jotka ovat liittäneet ESG-kriteerit osaksi liiketoimintaansa. Tämän vuoksi ESG-kriteerit sisältyvät yhä useamman yrityksen sijoitusanalyysiin, sitoutumistoimintaan sekä päätöksentekoon.

Työssä kattavan ESG-strategian ja raportoinnin todettiin mahdollistavan monia yrityksen kasvuun ja kehitykseen liittyviä asioita. Esimerkiksi mahdollisten lisenssien, lupien ja rahoituksen kuvattiin olevan helpommin sellaisten yritysten saatavilla, jotka ovat omaksuneet ESG-kriteerit osaksi liiketoimintaansa. Yrityksen ESG-strategian kuvattiin auttavan yrityksiä laajentumaan jo olemassa oleville markkinoille sekä hyödyntämään myös uusia markkina-alueita. ESG-strategian tehokkaalla noudattamisella koettiin voivan myös vaikuttaa nouseviin käyttökustannuksiin, esimerkiksi raaka-aine ja materiaalikustannuksiin, jotka ovat olleet voimakkaassa kasvussa viime vuosina. ESG-raportoinnin ansiosta yrityksellä koettiin olevan lisäksi selkeä arvolupaus, joka voi antaa yrityksille mahdollisuuden suurempaan strategiseen vapauteen sekä vähentää erilaisia säätelypaineita.

Vaikka ESG-asioiden tarkastelu on luonut paljon positiivisia vaikutuksia liittyen yritystoimintaan, eivät kuitenkaan kaikki vaikutukset ole olleet positiivisia. Taksonomian edellyttämät toimet koettiin olevan haasteellisia kansallisten lainsäädäntöjen välisten erojen takia, mitkä muun muassa aiheuttavat epäoikeudenmukaisuutta Euroopan vihreiden rahoitusmarkkinoiden keskuudessa. Myöskään rakennusten hankintaa energiatehokkuuden parantamiseksi ei koeta taksonomian mukaiseksi kestäväksi liiketoiminnaksi, jonka vuoksi taksonomian pelätään aiheuttavan liiallisia kannustimia uudisrakentamista kohtaan. Tämän tyyppisen toiminnan kuvataan aiheuttavan laiminlyöntejä jo olemassa olevaa rakennuskantaa kohtaan. Lisäksi taksonomian mukainen raportointi koettiin itsessään erääksi haasteeksi.

Yritysten vastuullisuusraportoinnissa saattaa myös esiintyä valheellista tietoa tai oleellisia puutteita. Lisäksi joitain epäkohtia on voitu vähätellä. On siis mahdollista, että yritysten vastuullisuusraportointi saattaa sisältää jopa valheellista tietoa. Tästä syystä yritysten vastuullisuusraportointiin on kuitenkin suhtauduttava kriittisesti.

Tämän kandidaatintyön luotettavuuden arvioinnissa on huomioitava lähdemateriaalien luotettavuuden eroavaisuudet. Osa tekstistä pohjautuu vertaisarvioituihin lähteisiin, Euroopan komission julkaisemiin asetuksiin ja direktiiveihin, joita voidaan pitää luotettavina tiedonlähteinä. Työssä on kuitenkin käytetty lähteinä myös yritysten omia kotisivuja sekä julkaisuja, joiden luotettavuuteen on suhtauduttava kriittisemmin.

Työn jatkotutkimusehdotuksena ovat taksonomian teknisten arviointikriteerien tarkempi tutkiminen sekä ESG-tekijöiden vaikutus rahoituksen saamiseen. Teknisten arviointikriteerien määritelmät saattavat olla vielä osittain tulkinnanvaraisia, joten tästä syystä niiden tarkempi tutkiminen olisi tärkeää. Työssä tarkasteltiin ESG-tekijöiden vaikutusta rahoituksen saamiseen, mutta huomioiden aiheen laajuus olisi tätä syytä myös tarkastella laajemmin.

LÄHTEET

Beske-Janssen, P., Johnson, M. P. & Schaltegger, S., (2015). 20 years of performance measurement in sustainable supply chain management-what has been achieved? *Supply Chain Management*, 20 (6), 664–680.

Della Rocca, M. (2017). The rising advantage of public-private partnerships. MCKinsey & Company Saatavissa: <https://www.mckinsey.com/industries/private-equity-and-principal-investors/our-insights/the-rising-advantage-of-public-private-partnerships>

Deloitte Insights (2021). Tectonic shifts: How ESG is changing business, moving markets, and driving regulation. Saatavissa: <https://www.iasplus.com/en-ca/publications/other/tectonic-shifts-how-esg-is-changing-business-moving-markets-and-driving-regulation>

Dye, J., McKinnon, M. & Van der Byl, C. (2021). Green Gaps: Firm ESG Disclosure and Financial Institutions' Reporting Requirements. *Journal of Sustainability Research*. 3. 10.20900/jsr20210006. Saatavissa: https://sustainability.hapres.com/Upload/PdfFile/JSR_1344.pdf

Eduskunta (2021). Valiokunnan lausunto TaVL 53/2021 vp. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/TaVL_53+2021.aspx

Elinkeinoelämän keskusliitto (2021). Mikä ihmeen EU-taksonomia – Brysselin-toimistomme vastaa. Saatavissa (päivitetty 26.3.2021): <https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/mika-ihmeen-eu-taksonomia-brysselin-toimistomme-vastaa/>

Elite Alfred Berg (2021). Vastuullisuusraportti: ESG-riskien katsaus. Saatavissa: https://assets.ctfassets.net/m7g7zm9i0ru1/4WBoEscOxKjibE7NUq4Rg/131f4f7425fb8eaa2a078509d09f27c1/FI_Vastuullisuusraportti_Elite_Alfred_Berg_Optimaalivarainhoito_30.09.2021_1.pdf

Euroopan komissio (2022). Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin 20 periaatetta. Saatavissa (viitattu 1.12.2022): https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_fi

Euroopan komissio (2023). EU taxonomy for sustainable activities. Saatavissa (viitattu 1.1.2023): https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_fi?etrans=fi

Euroopan komission delegoitu asetus (EU) 2021/2178. Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2178, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä täsmentämällä niiden tietojen sisältö ja esitystapa, jotka direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29 a artiklan soveltamisalaan kuuluvien yritysten on annettava ympäristön kannalta kestävästä taloudellisista toiminnoista, sekä kyseisen tiedonantovelvollisuuden noudattamiseksi käytettävä menetelmä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti). EUR-Lex. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2178&from=EN>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, puitteiden luomisesta kestävien investointien helpottamiseksi ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti). EUR-Lex. Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R0852>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU rakennusten energiatehokkuudesta (2010). Euroopan unionin virallinen lehti, L53/13, 2010, Saatavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R0852>

Euroopan unioni (2022). Osallistuminen Green Deal -ohjelmaan ja oikeudenmukaiseen siirtymäohjelmaan. Saatavissa (viitattu 31.12.2023): https://investeu.europa.eu/contribution-green-deal-and-just-transition-scheme_en

FIEC (2021). THE EU TAXONOMY OPPORTUNITIES AND RISKS FOR THE CONSTRUCTION SECTOR 16/09/2021. Saatavissa: https://www.fiec.eu/application/files/5116/3186/0650/2021_09_16_The_EU_Taxonomy_-_Risks_and_Opportunities_for_Construction_-_FINAL.pdf

Finnwatch (2022). Pääurakoitsijoiden ihmisoikeusvastuu urakkaketjuissa. Saatavissa: https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Paaurakoitsijoiden_ihmisoikeusvastuu_urakkaketjuissa_-_raportti_1.pdf

Green Building Council Finland (2022). EU taksonomia. Saatavissa (viitattu 27.11.2022). <https://figbc.fi/eu-taksonomia/>

Henisz, W., Koller, T. & Nuttall, R. (2019). Five ways that ESG creates value. McKinsey Quarterly. Saatavissa: <http://dln.jaipuria.ac.in:8080/jspui/bitstream/123456789/2319/1/Five-ways-that-ESG-creates-value.pdf>

Kauppi, S. (2013). Ympäristötietoa kaivoshankkeista. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 10/2013. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38469/SYKEra_10_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KPMG (2020). The time has come. The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020 Saatavissa: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/be/pdf/2020/12/The_Time_Has_Come_KPMG_Survey_of_Sustainability_Reporting_2020.pdf

Kuntaliitto (2022). Korruptio ja eettisyys. Saatavissa (viitattu 5.1.2023): <https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-toimielimet-ja-johtaminen/korruptio-ja-eettisyys>

Laurikainen, J. (2020). Statement concerning the commission delegated regulation regarding the EU taxonomy for sustainable activities. RAKLI. Saatavissa: <https://www.rakli.fi/wp-content/uploads/2020/12/statement-delegated-acts-rakli-17122020.pdf>

Leinonen, H. (2012). Työympäristökatsaus YIT kiinteistötekniikassa. Turun AMK. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/47200/leinonen_heikki.pdf?sequence=1

Logistiikan maailma (2023). Taloudellinen, ympäristö- ja sosiaalinen vastuu. Saatavissa (viitattu 24.2.2023): <https://www.logistiikanmaailma.fi/logistiikka/vastuullinen-logistiikka/taloudellinen-ymparisto-ja-sosiaalinen-vastuu/>

Lommi, I. (2021). Rakennusmateriaalien hinta- ja saatavuusongelmat toimialan uhkana. Rakennusteollisuus. Saatavissa (viitattu 8.10.2022): <https://www.rakennusteollisuus.fi/Ajankohtaista/Tiedotteet1/2021/rakennusmateriaalien-hinta--ja-saatavuusongelmat-hyvan-suhdanteen-uhkana/>

Luukkonen, H. (2021). Rakentamisen yhteiskunnalliset vaikutukset. Rakennusteollisuus. Saatavissa (viitattu 17.10.2022): <https://www.rakennusteollisuus.fi/Ajankohtaista/Tiedotteet1/2021/rakentamisen-yhteiskunnalliset-vaikutukset/>

- MSCI (2022). MSCI World ESG Universal Index (USD). Saatavissa: <https://www.msci.com/documents/10199/e74c2f54-264c-4373-8808-222f21df6a4d>
- Omapaja (2022). Mitkä ovat Valttikortin valtit? Saatavissa (viitattu 6.11.2022): <https://www.omapaja.fi/blogi/valttikortti>
- OP Ryhmä (2023). Sijoita indeksirahastoon. Saatavissa (viitattu 22.1.2023): <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kustannustehokkaat-indeksirahastot>
- Porter, M.E. (1996). What Is Strategy? Harvard Business Review. Vol.74(6), pp. 1–19.
- Rakennusteollisuus (2021). Rakennusteollisuuden osaamistarveselvitys 2021. Saatavissa: https://www.rt.fi/globalassets/ajankohtaista/ajankohtaista-liitteet/2021/rt_osaamistarveselvitys_2021_valmis.pdf
- Rakennusteollisuus (2022a). Rakennettu ympäristö ja ilmastonmuutos. Saatavissa (viitattu 4.10.2022): <https://www.rakennusteollisuus.fi/Tietoa-alasta/Ilmasto-ymparisto-ja-energia/Materiaalitehokkuus/>
- Rakennusteollisuus (2022b). Rakennettu ympäristö ratkaisee energiatehokkuuden. Saatavissa (viitattu 16.10.2022): https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/ymparisto-ja-energia/rt_energia_esite_261010.pdf
- Rakennusteollisuus (2023). Työturvallisuuden edistäminen rakennusalalla. Saatavissa (viitattu 4.1.2023): <https://www.rt.fi/Tietoa-alasta/Tyoturvallisuus/>
- RBC Global Asset Management (2021). Global sustainable investment review 2020. Saatavissa: <http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2021/08/GSIR-20201.pdf>
- Skön, N. (2022). Vastuullisuus 2.0: ESG liiketoiminnan ytimessä – Mitä on näkemyksellinen vastuullisuustyö vuonna 2022. FIBS RY. Saatavissa (viitattu 29.10.2022): <https://www.fibsry.fi/ajankohtaista/vastuullisuus-2-0-esg-liiketoiminnan-ytimessa/>
- Taloushallintoliitto (2022). ESG- eli vastuullisuusraportointi. Saatavissa (viitattu 1.11.2022): <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/esg-eli-vastuullisuusraportointi/>
- Vero (2020). Pimeän työvoiman käyttäjä salaa työn välttääkseen työnantajavelvoitteet. Saatavissa (viitattu 6.11.2022): <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/pime%C3%A4-ty%C3%B6voima/>
- Vero (2022). Työnantajat ja tilaajavastuu. Saatavissa (viitattu 3.1.2023): <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/ty%C3%B6nantajat-ja-tilaajavastuu/>
- VNa 205/2009. Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. Saatavissa (viitattu 2.1.2023): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205>
- Vuorenvirta, K. (2022). Kestävä kehitys, ESG ja yritysvastuu – nykyajan johdon kulmakivet. Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/350180/Vuorenvirta_Kia_Tutkielma_2022.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Vuorinen, P. (2022). KIRA-sektori osana EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmää. Saatavissa (viitattu 29.11.2022): <https://www.ril.fi/fi/rakennustekniikka/kira-sektori-osana-eun-kestavan-rahoituksen-luokitusjarjestelmaa.html>

YIT (2021a). GRI-raportti 2021. Saatavissa:
https://www.yitgroup.com/siteassets/sustainability/documents/yit_gri_2021_fi.pdf

YIT (2021b). Vuosikatsaus 2021. Saatavissa:
https://www.yitgroup.com/siteassets/investors/annual-reports/2021/yit_vuosikatsaus_2021_fi.pdf

Ympäristöministeriö (2023). Mitä on kestävä kehitys? Saatavissa (viitattu 21.1.2023):
<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Zumente, I. & Lace, N. (2022). The Impact of Regulation on the ESG Implementation -a Case Study of Latvia. 10.54808/WMSCI2022.01.127. Saatavissa:
https://www.researchgate.net/profile/Ilze-Zumente/publication/364307452_The_Impact_of_Regulation_on_the_ESG_Implementation_-_a_Case_Study_of_Latvia/links/63450fcc76e39959d6b4d928/The-Impact-of-Regulation-on-the-ESG-Implementation-a-Case-Study-of-Latvia.pdf